

Kötelező a nagyobb cégeknek, intézményeknek fogyatékkal élőket alkalmazni

Megszüntették a védett műhelyeket

Megszűnt jogilag a Hargita Megyei Mozgássérültek Szervezetének védett műhelye, ezért több fogyatékkal élő alkalmazottjuktól is kénytelenek voltak megválni. Többek között ez lett a tavaly elfogadott hatvanas számú sürgősségi kormányrendelet egyik következménye. Ugyanakkor szintén ennek a jogszabálynak a hozadéka, hogy sok Hargita megyei nagyobb cég vagy intézmény arra kényszerül, hogy fogyatékosági illetéket fizessen be az államkasszába, mert nem tud alkalmazni sérült, de munkaképes személyt.

A 2006-ból származó 448-as törvényt módosító, a kormány tavalyi 60-as számú sürgősségi rendelete két fontosabb változást hozott. Egyrészt előírta, hogy minden olyan cégnél, ahol ötvennél több személy dolgozik, az alkalmazottak legalább 4 százaléka fogyatékkal élő kell legyen. Ha ez nem történik meg, akkor minden ilyen munkahely után havonta be kell fizetniük az államkasszába a bruttó minimálbérnek megfelelő illetéket. Az összeget a fogyatékkal élők jogait szabályozó jogszabály módosításával kétszeresére emelték, mert eddig csak a minimálbér felét kellett befizetni, és a módosítás előtt erre a pénzre a hátrányos helyzetűeket foglalkoztató, úgynevezett védett egységtől rendelhetek terméket, szolgáltatást, de ezt a lehetőséget egy tollvonással törölte a kormány. A tavaly szeptember óta érvényes sürgősségi kormányrendelet másrészt ezzel párhuzamosan megszüntette azt a lehetőséget is, hogy civil szervezetek védett műhelyeket működtessenek, ezt csak közintézmények tehetik meg.

Alig 500-an dolgoznak

A témában felkerestük a Hargita Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóságot, az intézménynek ugyanis még további 17 fogyatékkal élőt kell alkalmaznia, viszont a megyében lévő nagyobb cégekhez hasonlóan nehezen talál ilyen munkaadót. Elekes Zoltán, az intézmény vezetője elmondta, a fogyatékoságát és annak súlyosságát (fokozatát) a megyei érintettek esetében a Hargita Megye Tanácsánál működő felmérő

bizottság (románul: comitetul de evaluare) állapítja meg, elsősorban orvosi papírok alapján. Megtutudtuk, hogy a megyében 9688 felnőtt korú fogyatékkal élő tartottak nyilván a tavaly decemberi adatok szerint. Közülük 3390-en öregségi nyugdíjasként szerepeltek a nyilvántartásban, 2114-en pedig betegnyugdíjasként. Ez utóbbi kategória esetében az igazgató megjegyezte, hogy nincs pontos adatuk arról, hogy hányan vannak, akik hármaskozatú sérültek, ugyanis ők 4 órás munkaszerződéssel dolgozhatnak. Munkaképes korú, fogyatékkal élő személyt 4184-et jegyeztek, közülük 566-an voltak alkalmazásban.

Többségüknek nincs szakmája

„Nem valószínű, hogy minden felnőtt képes munkát végezni a sérültsége révén, ugyanakkor az is probléma, hogy többségük alacsonyan iskolázott, nem tanultak szakmát, így nehezen tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon” – vetette fel a problémákat az igazgató. Szerinte ebben a helyzetben nehéz lesz az intézményeknek, cégeknek megfelelő alkalmazottat találni, ráadásul úgy véli, nincs is annyi fogyatékkal élő a megyében, amennyit a törvény előírásai szerint a cégeknek, intézményeknek alkalmazniuk kellene. A gyermekvédelemnél az alkalmazottak száma alapján 32 állást kell fogyatékkal élőknek betölteni, de jelenleg mindössze 15-en dolgoznak náluk, tehát további 17 személyre volna szükségük. Elekes ennek kapcsán megemlítette, hogy európai uniós forrásból létrehozta Gyergyószentmiklóson

FOTÓ: VERES NÁNDOR

Fogyatékkal élők által készített termékek. Csak vásárokon tudják értékesíteni

egy támogatott foglalkoztatói irodát, éppen azzal a céllal, hogy segítsék a sérülteket a munkaerőpiacon elhelyezkedni, az iroda pedig az egész megyében kifejti tevékenységét. Amennyiben valaki segítséget szeretne kérni, vagy érdeklődni szeretne, megteheti a 0737-023 689-es telefonszámon. Gyergyószentmiklóson 15 sérültet foglalkoztatnak a fogyatékkal élők foglalkoztató műhelyében. Textilterméket készítenek Budai Péter és Budai Ilona irányításával. Szövőszék és varrógépek állnak az érintettek rendelkezésére, továbbá tanulják a számítógép használatát is. Józsa Csaba, a megyei mozgássérültek szervezetének elnöke arról is szólt, hogy nyárára több gyergyószéki polgármesteri hivattal tervezik a szerződések megújítását a zöldövezetek karbantartására vonatkozóan, jelezte, az együttműködés a korábbi években is hasznos volt.

Jogilag megszűnt a védett műhely

„A jogszabályok módosításának következménye a szervezetünk névze az lett, hogy a védett műhelyünk jogilag meg-

szűnt, emiatt kénytelenek voltunk három alkalmazottunkat elbocsájtani, ők, amikor tehetik, önkéntesen segítenek be a tevékenységeinkbe” – számolt be érdeklődésünkre Józsa Csaba, a Hargita Megyei Mozgássérültek Szervezetének elnöke. Mint tőle megtudtuk, szervezetüknél mindössze ketten maradtak, ők is csökkentett óraszámú alkalmazásban. A helyzetük súlyosságának érzékeléséhez néhány számadattal is szolgált. Mint mondta, a korábbi években 300 fölötti volt a megkötött szerződésük száma különböző cégekkel, intézményekkel, amelyek felvásárolták tőlük a fogyatékkal élők által készített termékeket, gyertyákat, különböző textíliákat. A törvényt módosítást követően azonban minden szerződésük megszűnt. Jelenleg „takaréklángon” működnek, fenntartják a szállító szolgálatukat, továbbra is bérbe adják a segédeszközöket, valamint információval és tanácsadással is szolgálnak az érintetteknek.

Megnehezítette életüket

„Nem segített rajtunk ez a törvényt módosítás, ez csak arra

volt jó, hogy azoktól a munkaadóktól, akik nem tudják teljesíteni a kötelező 4 százalékos alkalmazási kvótát, begyűjtsék a pénzt az államkasszába” – nehezményezte a szervezet elnöke. Hozzátette, a védett műhelyük akkreditálásába rengeteg munkát befektettek, 2004-ben indították el az eljárást, és rá három évre, 2007-ben kapták meg az engedélyt. A több mint tíz éve jól működő tevékenységeiket egy „tollvonással” érvénytelenítette a kormány. „Tüntetni is voltunk Bukarestben, mielőtt elfogadták volna a sürgősségi kormányrendeletet, ezer fogyatékkal élő vonult az utcára, de nem voltak hajlandóak tárgyalni velünk. Meghallgatták érveléseinket, de nem változtattak a rendeleten. Országos szinten emiatt rengeteg civil szervezet által működtetett védett műhely szűnt meg” – magyarázta Józsa. Holott ezekben a műhelyekben terápiai jelleggel jártak a fogyatékkal élők, ahol hasznosnak érezhették magukat, közösségi életet élhettek, képességeiknek megfelelő munkát végezhettek.

BARABÁS HAJNAL, BÍRÓ BLANKA, BARICZ-TAMÁS IMOLA

Munkanélküli-segély igénylése 2018-ban

A munkanélküli-segélyre vonatkozó, 2002-ből származó 76-os törvény értelmében azok az alkalmazottak, akik önhibájukon kívül munkahely nélkül maradnak és teljesítik a törvény által megszabott feltételeket, munkanélküli-segélyben részesülhetnek. Azok, akik négy óránál kevesebb részmunkaidős szerződéssel dolgoznak, nem részesülhetnek munkanélküli-segélyben, annak ellenére, hogy a munkaadó fizeti utánuk a járulékot. Ez azért van, mert azok esetében, akik csak napi egy-, két-, vagy háromórás részmunkaidős szerződéssel dolgoznak, nem tud teljesülni a segély megállapításához szükséges szolgálati idő. A törvény szerint a részmunkaidős szerződéssel dolgozók szolgálati idejének megállapí-

tása a ledolgozott munkaidővel részarányosan történik, több szerződés esetén azokat összevonva. Tehát egy teljes, nyolcórás munkaszerződéssel dolgozó személy egy év ledolgozott idő után részesülhet munkanélküli-segélyben, míg egy négyórás szerződés esetén ez a duplája, vagyis 24 hónapot kell dolgozni ahhoz, hogy a feltétel teljesüljön.

Változások történtek

2017 decemberéig volt külön egy munkanélküli-segély-alap, amelybe az alkalmazott és a munkaadó is fizetett, ez most egy munkaügyi biztosítási alaphoz való hozzájárulás kategóriájába került. 2018-tól három kötelező hozzájárulás maradt, ebből a társadalombiztosítás (nyugdíjalap) és az egészség-

biztosítás kizárólag az alkalmazottól vonódik le, míg a munkaügyi biztosítási alap magában foglalja a betegszabadság-alapot, a munkabérek garanciaalapját, a szakmai kockázati alapot, valamint a munkanélküli-alapot, amelyet ezután csak a munkaadó fizet.

BÁLINT MÁRIA
tanácsadó